

MANIFESTĂRILE ȘTIINȚIFICE ALE INSTITUTULUI „BUCOVINA” AL ACADEMIEI ROMÂNE DIN 2014

Die wissenschaftlichen Veranstaltungen des „Bukowina“-Instituts der Rumänischen Akademie 2014

(Zusammenfassung)*

Die 2009 institutionalisierten Kolloquien des „Bukowina“-Instituts, die sich über die zwei grossen wissenschaftlichen Forschungsprogramme erstrecken – „Die Bukowina. Buch, Kultur, Zivilisation“ und „Die Bukowina. Identität, Traditionen, Werten“ – und als wichtigste Unterstützungsmittel und Ausdrucksformen des inneren wissenschaftlichen Lebens des Instituts betrachtet werden – so der Veranlasser derselben, Vasile I. Schipor, wissenschaftlicher Forscher und Sekretär des Instituts und Redaktionssekretär der Zeitschrift „Analele Bucovinei“ – haben einige vorrängige Ziele: – die Förderung der Kultur- und Zivilisationswerten (der Kulturerbe) der Bukowina; – die Entdeckung einiger neuen Verständnis- und Deutungsperspektiven mit Bezug auf den Bukowiner kulturellen Raum und auf das hiesige kulturelle Phänomän; – die Anregung der Konkurrenzfähigkeit/konkurrenzfähigen Zusammenarbeit zwischen den Forschern, um den Anforderungen der fundamentalen nationalen und europäischen Grenzforschung gewachsen zu werden; – die Anregung, Bildung und Befestigung eines neuen und modernen Bewusstseins bezüglich des Wertes des eigenen Patrimoniums als Bestandteil des europäischen; – das Auftauchen von kulturellen, energetischen, integrativen Modellen auf dem ehemaligen Gebiet der historischen Bukowina. Der weiterliegende Beitrag bezieht sich auf die wissenschaftlichen Kolloquien, die vom „Bukowina“- Institut 2014 veranstaltet wurden, und gleichzeitig auf die internationale, jährlich organisierte wissenschaftliche Tagung, wobei kritische Bemerkungen und Vorschläge für die zukünftige Tätigkeit gemacht werden.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: die historische Bukowina, internes Seminar, wissenschaftliches Kolloquium, die Förderung der Kultur- und Zivilisationswerten der Bukowina, neue Verständnis- und Deutungsperspektiven des Bukowiner Kulturraumes, konkurrenzfähige

* Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

Zusammenarbeit, das Auftauchen von kulturellen, energetischen, integrativen Modellen auf dem ehemaligen Gebiet der historischen Bukowina, Institutionen der Moderne.

Cea dintâi manifestare științifică a Institutului „Bucovina” din anul 2014, organizată la Rădăuți, în 16 mai 2014, este Colocviul științific internațional „Bucovina. Carte, cultură, civilizație”, organizat în colaborare cu Editura „Alexandru cel Bun” din Cernăuți. Manifestarea este consacrată împlinirii a 20 de ani de la fondarea periodicului „Glasul Bucovinei”, revistă trimestrială de istorie și cultură, patronată de Fundația Culturală Română și, ulterior, de Institutul Cultural Român.

Găzduită de Casa Germană din Rădăuți, înființată în 1904, manifestarea cuprinde comunicările: – dr. Alexandrina Cernov, m.o. al Academiei Române, redactor-șef al periodicului „Glasul Bucovinei”, *Ziarul „Glasul Bucovinei” (1918) și revista „Glasul Bucovinei” (1994) – tradiție și continuitate*; – cercet. șt. drd. Vasile I. Schipor, secretar de redacție al periodicului „Analele Bucovinei”, „*Revista Bucovinei*”, *București, 1 aprilie – 1 august 1916*; – prof. dr. Ilie Luceac (Cernăuți), *Revista trimestrială de istorie și cultură „Glasul Bucovinei” – un destin care unește*; – cercet. șt. dr. Marian Olaru, *Dezbateri istoriografice și aspecte controversate privind istoria Bucovinei în rubrica **Opinii** a periodicului „Analele Bucovinei”*; – cercet. șt. dr. Rodica Iațencu, *Revista „Glasul Bucovinei” la 20 de ani de la apariție*; – cercet. șt. Elena Pascaniuc, *Cultura tradițională reflectată în paginile periodicului „Glasul Bucovinei”*.

Comunicările, moderate de Vasile I. Schipor, secretarul științific al Institutului „Bucovina” și Alexandrina Cernov, m.o. al Academiei Române, sunt urmate de dezbateri.

După-amiază, lucrările reuniunii continuă cu prezentarea comunicărilor: – cercet. șt. dr. Mihai-Ștefan Ceaușu, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” Iași, *Perspective politice româno-germane în paginile periodicului „Die Wahrheit” (1910)*; – lector univ. dr. Harieta Mareci-Sabol, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, *Bucovina: memorie, discurs narativ și provocările identității*; – prof. univ. dr. Ștefan Purici, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, *Bucovina la începutul Marii Conflagrații. Stare de spirit, așteptări, realități*; – dr. Lucia Olaru Nenati (Botoșani), *Ștefan cel Mare – mit lucrător și noumen eminescian*; – Ion Muscalu, scriitor (Iași), *Amfilohie Hotiniul – episcop și cărturar*; – cercet. șt. dr. Ovidiu Bătă, *Bucovina balneară – Stațiunea balneară Puciosu-Iacobeni într-o descriere de epocă*.

Partea a doua a comunicărilor, moderate de dr. Marian Olaru, director interimar al Institutului „Bucovina”, este urmată, de asemenea, de dezbateri.

Semnal editorial, secțiunea tradițională a manifestărilor științifice organizate de Institutul „Bucovina” al Academiei Române, cuprinde lucrări cuprinse în programul

editorial al Institutului, tipărite la începutul anului 2014, precum și câteva noutăți editoriale: – „Analele Bucovinei”, Rădăuți, anul XX, nr. 2 (41), [iulie-decembrie] 2013, 352 p. (secretar de redacție Vasile I. Schipor, responsabil de număr Ovidiu Bătă); – D. Vatamaniuc, *Eminescu în ediții integrale*, București, Editura Academiei Române, 2013, 236 p. (Rodica Iațencu); – Arthur Loebel, *Geschichtliche Entwicklung des Eisenbades Dorna / Evoluția istorică a băilor feroase Dorna*, Ediție bilingvă îngrijită, cu notă asupra ediției și indice de nume: Ovidiu Bătă; traducerea textului german: Ștefănița-Mihaela Ungureanu, Iași, Editura Terra Nostra, Colecția „Enciclopedia Bucovinei în studii și monografii” (36), 2012, XII+280 p. (Ovidiu Bătă); – George Tofan, *Învățămintul în Bucovina*, Ediție îngrijită de Traian Duminică, Gavril Irimescu, Gheorghe Giurcă, Suceava, Editura „George Tofan”, 2011, 278 p.; – Dan Pagis, *Poetul cu cerneala secretă*, Ediție bilingvă, traducere, bibliografie și postfață: Menachem M. Falek; Corectură și postfață: Ion Drăgușanul; Grafică: Radu Bercea, Suceava, Editura Mușatinii, 2014, 142 p.; – „Bucovina literară”, serie nouă, Suceava, anul XXV, nr. 3–4 (277–278), martie-aprilie 2014, 96 p. (Vasile I. Schipor).

Lucrările Colocviului științific internațional „Bucovina. Carte, cultură, civilizație” cuprind, la sfârșit, concluzii.

Cea de a doua manifestare științifică a Institutului „Bucovina” din anul 2014 este Colocviul științific internațional „Bucovina. Identitate, tradiții, valori”, consacrat împlinirii a 20 de ani de la apariția periodicului „Analele Bucovinei”, organizat de asemenea în colaborare cu Editura „Alexandru cel Bun” din Cernăuți. Acesta se desfășoară la Cernăuți (Ucraina), în 17 mai 2014, fiind găzduit de Consulatul General al României.

După deschiderea oficială a reuniunii, condusă de Excelența Sa Eleonora Moldovan, Consulul General al României la Cernăuți, prezintă comunicări: – dr. Alexandrina Cernov, m. o. al Academiei Române, „*Glasul Bucovinei*” – 20 de ani de la apariție; – cercet. șt. drd. Vasile I. Schipor, „*Analele Bucovinei*”, periodicul științific semestrial al Institutului „Bucovina” al Academiei Române. *Destinul unui proiect academic*; – prof. dr. Ilie Luceac, *Personalități ale vieții culturale și științifice din Bucovina în paginile revistei „Glasul Bucovinei”*; – cercet. șt. dr. Marian Olaru, *Bucovina în perioada interbelică. Considerații privind dezvoltarea economică și socială*; – cercet. șt. dr. Ștefan Purici, *Comunitățile etnice din Bucovina în preajma Primului Război Mondial: între iredentism și loialism*; – lector univ. dr. Harieta Mareci-Sabol, „*Noi*” și „*ceilalți*”. *Imaginea străinului în scrierile lui Emanoil Grigorovitză*; – conf. univ. dr. Florin Pintescu, *Germanii din județul Rădăuți*

în perioada interbelică. *Considerații demografice, economice, sociale*; cercet. șt. dr. Ovidiu Bătă, *Medici balneologi din Bucovina istorică: Hermann Poras (1835–1899)*.

Cele opt comunicări susținute sunt urmate de dezbateri și concluzii.

În intervenția sa, Eleonora Moldovan, „gazdă remarcabilă” a reuniunii de la Cernăuți, subliniază însemnătatea manifestării pentru „comunitatea românească și pentru relațiile bilaterale” dintre România și Ucraina, le adresează realizatorilor celor două reviste urarea „de putere de muncă, de colaboratori și cititori excelenți”, exprimându-și totodată „dorința de a-i avea invitați, la următoarea lor întâlnire științifică, și pe istoricii din Cernăuți”, precum și asigurarea că „misiunea diplomatică a României la Cernăuți va acorda în continuare sprijin unor astfel de manifestări ale spiritului, ale lucrării sale pentru recuperarea și cunoașterea adevărului istoric” (vezi și Doina Cernica, „*Analele Bucovinei*” și „*Glasul Bucovinei*” la o importantă aniversare, în „Crai nou”, Suceava, serie nouă, anul XXV, nr. 6560, 31 mai 2014, p. 5).

După reuniunea de la Cernăuți, participanții vizitează Complexul mănăstiresc de la Bănceni-Herța, unde are loc și o agapă, trăită în acest ostrov hieratic, de pace și dragoste lucrătoare, de la marginea unei lumi incendiate, „cu un gând de recunoștință pentru înaintași și cu o rugăciune – geană luminoasă în înserarea care stătea să vină”, cum notează în cronică sa ziarista de la Suceava, citată mai sus.

Responsabilii acestui proiect aniversar, consacrat celor două periodice contemporane din Bucovina, sunt Alexandrina Cernov, m. o. al Academiei Române, și Marian Olaru, directorul interimar al Institutului „Bucovina”. La lucrările reuniunilor de la Rădăuți și Cernăuți participă și ziariști din presa regională: Doina Cernica („Crai nou”, Suceava), Maria Toacă („Zorile Bucovinei”, Cernăuți), Nicolae Hauca, fotoreporter („Libertatea cuvântului” și Agenția de Presă „Euromedia”, Cernăuți).

Cea de a treia manifestare din 2014 este Colocviul științific „Bucovina. Carte, cultură, civilizație”, consacrată împlinirii a 25 de ani de la reactivarea Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina. Organizată în cadrul Universității de Vară „Ion I. Nistor” a Societății pentru Cultură (22–26 septembrie 2014), reuniunea se desfășoară la sediul din Rădăuți al Institutului „Bucovina”, marți, 23 septembrie.

În prima sa parte, manifestarea cuprinde șapte referate-impuls : – cercet. șt. III drd. Vasile I. Schipor, *Un mare prieten al românilor din Bucovina: Vasile Alecsandri*; – cercet. șt. III dr. Rodica Iațencu, *Aspecte privind istoria Bucovinei reflectate în „Glasul Bucovinei”, periodic trimestrial de istorie și cultură, Cernăuți–București, 1994–2013*; – cercet. șt. III dr. Ovidiu Bătă, *Scritori bucovineni colaboratori la revista „Familia”: Vasile Bumbac*; – cercet. șt. Elena Pascaniuc, *Bucovina istorică în viziunea academicianului Dimitrie Dan. Oameni, mentalități și culturi*; – cercet. șt. dr. Marian Olaru, *Bucovina și bucovinenii în Primul Război Mondial – loialism și iredentism. Preliminarii*; – prof. Carmen Andronachi, *Periodicul*

„Septentrion” la împlinirea a 25 de ani de la fondarea sa; – cercet. șt. drd. Ștefănița-Mihaela Ungureanu, *Johann Karl Umlauff Ritter von Frankwell (1796–1861). Contribuții la dezvoltarea vieții culturale din Bucovina*.

Comunicările sunt urmate de o dezbatere tematică, moderată de Vasile I. Schipor, secretarul științific al Institutului „Bucovina” al Academiei române: *25 de ani de la reactivarea Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina. Bilanțul unei colaborări conjunctural-dezirabile*.

Partea a doua a reuniunii cuprinde, mai întâi, un semnal editorial. În cadrul acestuia, sunt prezentate mai multe cărți referitoare la Bucovina și un periodic: – Dumitru Valenciu, *Arhiepiscopul Eugeniu Laiu Suceveanul (1894–1967)*, Suceava, Editura Cygnus, 2014, 184 p.+ 35 file *Cronică în documente și imagini* (facsimile); – Paul Brașcanu, *Năluci pe ape – plutașii*, Iași, Editura Stef, 2014, 290 p.; – Traian Rei, *File din viață*, [Rădăuți], Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina, 2014, 198 p. (Vasile I. Schipor); – Gheorghe Schipor, *Domeniul Rădăuților, parte a Fondului bisericesc ortodox-român al Bucovinei – studiu documentar*, Suceava, Editura Gheorghe Tofan, 2014, 256 p.; – Laurențiu Cârstean, *Rostirea și tăcerea – poezii*, Îngrijitor de ediție: Stelian Cârstean, București, Editura Pandora, 2014, 190 p. (Ovidiu Bătă); – Victor Iosif, *Vicovu de Jos din povestirile sătenilor*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2013, 511 p. (Elena Pascaniuc); – Acad. Dinu C. Giurescu (coord.), *Istoria românilor*, vol. X, *România în anii 1948–1989*, București, Editura Enciclopedică, 2013, 1 310 p. (Marian Olaru); – Alexandru-Grigore Pisoschi, *Din heraldica teritorială a Bucovinei istorice, Hotinului și Herței*, Prefață de prof. univ. dr. Nicolae Edroiu, m. c. al Academiei Române, președintele Filialei Cluj-Napoca a Comisiei Naționale de Genealogie, Heraldică și Sigilografie a Academiei Române, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2014, 62 p.; – Maria Toacă, Doina Cernica, *Dulce de Suceava. Amar de Cernăuți*, Suceava, Editura Mușatinii, 2014, 512 p. (Carmen Andronachi); – Paraschiva Abutnăriței, Ioan Abutnăriței, *Monografia comunei Poiana Stampei*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Suceava, Editura Mușatinii, 2013, 318 p.; – Nicolae Pentelescu, *Un veac de muzică corală în Țara de Sus*. Istoria corurilor bisericești și laice, patriotice și folclorice din zona Bucovinei și a Moldovei de Nord (1860–1970), Ediție îngrijită de Justinian-Remus A. Cojocar, președinte al Asociației Culturale „Sfântul Mitropolit Dosoftei”, Tipărit cu binecuvântarea Î.P.S. Pimen, Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților, Suceava, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, 2013, 406 p. (Rodica Iașencu) – „Septentrion”, [Rădăuți], iunie 2014, 264 p. (Ștefănița-Mihaela Ungureanu).

Semnalul editorial este urmat de proiecții cu subiect Bucovina: – *Casa Regală de România*, pps Iosi S. Avni, 2 ianuarie 2008; – „Bucovina eternă”, publicație ocazională/festivă, editată de conf. univ. dr. Florin Pintescu, Suceava, Asociația

Culturală Friedrich Schwartz, [2013], 4 p. (Selecție, pregătire și prezentare a documentarului: Vasile I. Schipor, în colaborare cu Raluca-Irina Muscă). Inițiator și responsabil de proiect este Vasile I. Schipor iar instituție parteneră, Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina, reprezentată de prof. dr. Corvin Bejinariu, rectorul Universității de Vară.

Conferința științifică internațională „Bucovina și bucovinenii în secolul al XX-lea. Dilemele istoriei”, cea de a patra manifestare organizată în 2014 de instituția academică de la Rădăuți, este a XXII-a sesiune anuală de referate și comunicări științifice a Institutului „Bucovina” al Academiei Române.

Lucrările conferinței încep la Rădăuți în ziua de 6 noiembrie a.c. În spațiul generos al Galeriilor de Artă, pus la dispoziție de Muzeul Etnografic „Samuil și Eugenia Ioneț”, după deschiderea oficială, ignorată, ca de obicei, de către autoritățile locale și județene, lucrările conferinței cuprind o ofertă bogată și diversă chiar din prima zi.

În prima parte a zilei de 6 noiembrie, susțin comunicări: – dr. Alexandrina Cernov, m. o. al Academiei Române, director al Editurii „Alexandru cel Bun” din Cernăuți și redactor-șef al periodicului „Glasul Bucovinei”, *Eminescologia bucovineană. Ilie E. Torouțiu*; – dr. Marian Olaru, directorul interimar al Institutului „Bucovina” al Academiei Române, *Bucovina în Primul Război Mondial. Pregătiri pentru război și operațiuni militare 1914–1918*; – dr. Constantin Ungureanu, Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Republicii Moldova, secretar de redacție al periodicului „Revista de istorie a Moldovei” (Chișinău), *Bucovina în ajunul și în timpul Primului Război Mondial*; – dr. Ioan Scripcariuc, consilier superior, Serviciul Județean Suceava al Arhivelor Naționale, *Arhivele Bucovinei la 90 de ani. De la Comisiunea Arhivelor Cernăuți la Arhivele Naționale Suceava*; – dr. Doina Iavni, Serviciul Județean Suceava al Arhivelor Naționale, *Un fond unic în patrimoniul arhivistic național: Inspectoratul Cadastral Bucovina (1820–1949)*; – dr. Arcadie M. Bodale, inspector superior la Serviciul Județean Iași al Arhivelor Naționale, *Documente privitoare la românii bucovineni din armata Austro-Ungariei căzuți în Primul Război Mondial păstrate la Kriegsarchiv din Viena*; – cercet. șt. Ștefănița-Mihaela Ungureanu, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, *Bucovina la începutul Primului Război Mondial în presa de limbă germană din provincie. Studiu de caz: „Bukowinaer Post” și „Czernowitzer Allgemeine Zeitung”, 1914.*

Dintre lucrările înscrise în program, comunicarea dr. Suzana-Iuliana Bodale, inspector superior, Serviciul Județean Iași al Arhivelor Naționale, *Începutul Marelui Război analizat din spatele liniilor și de pe front în amintirile lui Erast Tarangul și Maximilian Hacman*, este prezentată de Arcadie M. Bodale, iar cea a dr. Ioana Scridon, Facultatea de Geografie, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, *Istoria trăită a*

celor două Războaie Mondiale. Însemnările bucovineanului Peter Schäfer: „*Meine Lebensgeschichte*”, trimisă din timp la Rădăuți, nu este prezentată în cadrul reuniunii, fiind destinată doar tipăririi în „Analele Bucovinei”.

Prima parte a lucrărilor mai cuprinde vernisarea Expoziției documentare „Arhivele Bucovinei la 90 de ani”, organizată de Serviciul Județean Suceava al Arhivelor Naționale (moderatori: Ioan Scripcariuc și Doina Iavni), și dezbateri.

În partea a doua a zilei de 6 noiembrie, susțin comunicări: – dr. Otto-Friedrich Hallabrin, director executiv al Institutului „Bukowina” din Augsburg (Germania), *Aufgaben und Tätigkeit des Landtags der Bukowina am Beispiel der Session 1908 / Sarcinile și activitatea Dietei din Bucovina. Studiu de caz: sesiunea din anul 1908*; – dr. Ion Filpiciuc, Câmpulung Moldovenesc, *Generalul Iacob Zadik în Bucovina*; – Ligia-Maria Fodor, lector univ. dr., Facultatea de Arhivistică, Academia de Poliție „Al. I. Cuza”, București, *Învățămintul gimnazial de stat în Cernăuțiul habsburgic*; – cercet. șt. dr. Rodica Iațencu, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, *Bucovineni în Parlamentul României Întregite. Adunarea Deputaților, sesiunea 1920–1922*; – dr. Ihor Zhaloba, director al Catedrei pentru Serviciul Diplomatic și Consular, Academia Diplomatică a Ucrainei, Kiev, dr. Sergij Osaciuk, Cernăuți, *Konsularberichte als Quelle zur Geschichte der Bukowina in der Zwischenkriegszeit (1918–1940) / Rapoartele consulare ca sursă de istorie a Bucovinei în perioada interbelică (1918–1940)*.

Comunicările susținute în partea a doua a programului de la Rădăuți sunt urmate de vii dezbateri și de precizări organizatorice referitoare la programul din cea de a doua zi a reuniunii.

Vineri, 7 noiembrie, lucrările Conferinței științifice internaționale „Bucovina și bucovinenii în secolul al XX-lea. Dilemele istoriei” continuă la Hotelul „Ieremia Movilă” din Sucevița, începând cu orele 9,30. Susțin aici comunicări: – Harieta Mareci-Sabol, lector univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, *Bucovina și „strașnica molimă” a secolului al XIX-lea: holera*; – prof. dr. Ilie Luceac, Cernăuți, *Un fond familial din arhivele Hurmuzaki (unele considerații)*; – cercet. șt. Elena Pascaniuc, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, *Bucovina și bucovinenii în scrierile academicianului Dimitrie Dan. Oameni, mentalități, culturi*; – dr. Bogdan-Petru Niculică, Muzeul Bucovinei, Suceava, *O împlinire a arheologiei românești: 130 de ani de la nașterea profesorului Teofil Sauciuc-Săveanu (1884–1971)*; – cercet. șt. drd. Vasile I. Schipor, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, „*Calendarul «Glasul Bucovinei»...*”, Cernăuți, 1920–1940. *Contribuția periodicului la emanciparea cultural-națională a românilor bucovineni*; – dr. Ion Mareș, Muzeul Bucovinei, Suceava, *Descoperiri arheologice în punctul „Parcări” din Suceava*; – Florin Pintescu, conf. univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, *Societăți*

culturale polone în Bucovina în perioada interbelică; – Luzian Geier, Bukowina-Institut, Augsburg, dr. Ovidiu Bătă, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, *Frații Righetti din Cernăuți în Primul Război Mondial*.

Comunicarea dr. Elena Chiaburu, Biblioteca Facultății de Științe Economice a Universității „Al. I. Cuza” Iași, *Considerații privitoare la originea câmpulungeană a exarhului Gavriil Bănulescu-Bodoni*, înscrisă în programul conferinței, este prezentată de Arcadie M. Bodale.

Din păcate, câțiva colaboratori ai Institutului „Bucovina” al Academiei Române, din motive obiective, survenite în preajma reuniunii, nu pot ajunge la Rădăuți, spre a-și susține comunicările: – dr. Mihai-Ștefan Ceașu, c.s. I, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” Iași, *Problema națională într-un oraș de la periferia Imperiului (Cernăuți) în preajma Primului Război Mondial*; – dr. Leon Buburuzan, Gura Humorului, *Particularități ale culturii bucovinene la revenirea în Țara Mamă*; – dr. Aura Brădățan, muzeograf, Casa Memorială „S. Fl. Marian”, Suceava, *Fondul memorial documentar „Simeon Florea Marian” din Suceava – 40 de ani de la înființare*.

În tradiția reuniunilor de la Rădăuți, programul celei de a doua zile cuprinde un *Semnal editorial*, în cadrul căruia sunt prezentate succint câteva apariții ale anului: „Glasul Bucovinei”, Revistă trimestrială de istorie și cultură, Cernăuți-București, anul XXI, nr. 1-2 (81–82)/2014, 200 p. (Alexandrina Cernov); Valerian L. Ciofu, *Teofil Sauciuc-Săveanu. Viața și opera*, Ediție de Cătălin I. Nicolae, Bogdan-Petru Niculică, Iași, [Editura] Tipo Moldova, 2014, 142 p. (Bogdan-Petru Niculică); Leon Buburuzan, *Mănăstirea Humorului (Humorul) în cultura și istoria Bucovinei. La șase veacuri de existență*, Suceava, Editura Mușatinii, 352 p. (Vasile I. Schipor); Dragoș Vitencu, *Viața lui Ciprian Porumbescu*, Ediție îngrijită de dr. Aura Brădățan, Brăila, Muzeul Brăilei–Editura Istros, 2014, 150 p. (Marian Olaru); Petru N. Bărbuță, *153 de ani de învățământ la Straja*, Suceava, Editura Mușatinii, 2014, 450 p. (Vasile I. Schipor); Pavel Țugui, *Primul Război Mondial și reîntregirea României. Năzuințe, idei, fapte...*, București, Editura Academiei Române, 2014, 144 p. (Marian Olaru).

Și lucrările de la Sucevița ale conferinței sunt urmate de dezbateri.

Un spațiu distinct din programul acesteia este consacrat concluziilor.

Dintre problemele aduse în discuție la cea de a XXII-a reuniune științifică anuală, organizată de Institutul „Bucovina” al Academiei Române, câteva merită o atenție aparte, pentru că interesează și un public mai larg.

Activitatea științifică a Institutului „Bucovina” al Academiei Române, care organizează, în acest an, cea de a XXII-a sesiune anuală, este remarcabilă și trebuie să apreciem, în mod deosebit, supraviețuirea instituției de la Rădăuți, continuitatea și consistența demersurilor sale (Ihor Zhaloba, Sergij Osaciuk). Publicarea memorialisticii unor bucovineni, aflate încă în arhive, în ediții îngrijite, reprezintă o

problemă prioritară, de restituire literară, dar și o obligație morală a generațiilor de astăzi față de valorificarea memoriei noastre culturale. Cercetarea documentelor din bogatele arhive de la Viena trebuie să se facă altfel, prin cercetări sistematice, în cadrul cărora să-și desfășoare activitatea, în stagii de durată, echipe mixte, formate din mulți oameni (Arcadie M. Bodale). Din păcate, tinerii de astăzi nu stăpânesc terminologia istorică adecvată, realizând traduceri deficitare (Otto Hallabrin) și nici nu manifestă o dorință reală de a învăța temeinic și continuu. Cercetarea științifică ocupă, pe zi ce trece, un spațiu tot mai restrâns în instituțiile științifice din Bucovina, iar „corectarea receptării imaginii” unor evenimente, oameni/personalități, grupuri naționale etc. se face tot mai anevoios și nu în beneficiul cunoașterii, al „salvării memoriei culturale” (Elena Pascaniuc), învederând deseori o stranie inaderență la spiritul critic, ca moștenire de preț a spiritualității românești. La Cernăuți, continuă interesul pentru cultivarea „istoriilor paralele”, discursul istoriografic ilustrând încă aici, în fosta capitală a Bucovinei istorice, reacții inactuale, conjuncturale, la „provocările istoriei” contemporane (Alexandrina Cernov, m. o. al Academiei Române). Cu toate eforturile de apropiere de standardele unei societăți deschise, observabile și în Bucovina ultimelor două decenii, arhivele noastre de stat continuă să blocheze accesul cercetătorilor la documentele ce privesc probleme diverse, precum proprietățile boierești, vechile familii nobile (între altele), unele instituții (parohii ortodoxe, romano-catolice, protestante, mănăstiri, școli etc.), iar arhivele locale, precum cele ale parohiilor și școlilor, de exemplu, devin tot mai mult inaccesibile pentru cei interesați cu adevărat de cunoașterea istoriei, prin identificarea și publicarea documentelor revelatorii pentru cunoașterea adevărului despre istoria națională (Vasile I. Schipor). Cărțile și periodicele, tipărite în tiraje apoape simbolice și în Bucovina, ca peste tot în România, circulă în continuare cu dificultate, instituturile de cercetare primesc fonduri pentru achiziție de carte numai la sfârșit de an, fiind lipsite de posibilitatea de a-și îmbogăți fondurile documentare, în mod firesc, pe întreaga durată a exercițiului bugetar, prin toate formele de achiziție, atât în ceea ce privește cartea nouă, cât și achiziția de carte veche, de pe piața liberă, din provincie și din țară deopotrivă (Vasile I. Schipor).

Interesul deosebit pentru istorie, în general, și pentru istoria Bucovinei, în mod special, din primii ani ai ultimului deceniu al veacului trecut, treptat-treptat, s-a stins. În această margine de lume, astăzi constatăm cu amărăciune inexistența unui public interesat cu adevărat de receptarea istoriei, de emanciparea sa prin cultură. În spațiul public, ajuns aproape pustiu, din care, începând cu anul 2000, a fost programatic izgonită comunicarea liberă, sub diversele ei forme de manifestare și de susținere organizată a „întreținerilor luminate”, ca model paideic al devenirii unor noi generații de bucovineni (colocviul, conferința, congresul, simpozionul, școala de vară, clubul de

dezbateri, clubul de lectură etc.), dorința „de a învăța din trecut, pentru ca să avem un viitor” (Marian Olaru) nu mai reprezintă o nevoie organică, la fel de necesară ca pâinea cea de toate zilele, ca apa, ca aerul.

Manifestările științifice ale Institutului „Bucovina” al Academiei Române, organizate în 2014, au scos în evidență și câteva realități ce persistă, pentru noi în mod inexplicabil, an de an, mai cu seamă după 2007.

Colocviile Institutului „Bucovina” – principala formă de susținere și de manifestare a vieții științifice interne – își îndeplinesc, și în 2014, cu dificultate cele câteva obiective prioritare propuse de inițiator în 2009: – promovarea valorilor culturii și civilizației (moștenirii culturale) din Bucovina; – descoperirea unor noi perspective de înțelegere a spațiului cultural bucovinean și de interpretare a fenomenului cultural de aici; – stimularea competiției/colaborării competitive între cercetători, în vederea acomodării acestora cu exigențele cercetării fundamentale „de frontieră”, la nivel național și european; – stimularea, formarea și consolidarea unei conștiințe noi, moderne privitoare la valoarea propriului patrimoniu, ca parte integrantă a patrimoniului european; – emergența modelelor culturale energetice, integratoare, în spațiul fostei Bucovine istorice.

În organizarea sesiunii anuale de referate și comunicări științifice nu sunt valorificate, concludent, experiența și capacitățile dobândite de-a lungul anilor și, în mod deosebit, în activitatea de pregătire a celor dintâi mari manifestări științifice internaționale, consacrate cercetării sistematice privind Bucovina, organizate la Rădăuți în perioadele 31 mai–5 iunie 1996 și 20–22 septembrie 2000, dar nici experiența altor institute de cercetare științifică ale Academiei Române. Modernizarea structurală a activității noastre de cercetare științifică rămâne și pentru perioada următoare un obiectiv prioritar ce privește, în mod firesc, și modul de diseminare a rezultatelor obținute, prin apropierea de modelele academice consacrate în viața științifică națională și internațională contemporană.

Vasile I. Schipor